

ПРАДМОВА

ІРЫНА ЧАРНЯКЕВІЧ. Беларусь у цяні Палесся 7

ГІСТОРЫЯ

ВОЛЬГА САБАЛЕЎСКАЯ. На перакрываванні:
Габрэйская супольнасць Берасцейшчыны ва ўмовах
мадэрнізацыі (другая палова XIX — пачатак XX стет.) 10

ІНА СОРКІНА. Мясцічкі беларускага Палесся ў XIX —
першай трэці XX стет. 52

Статыстычнае вымярэнне мясцічак беларускага Палесся ў XIX ст. 53

Мары пра былую вольнасць: змаганне жыхароў палескіх мясцічак
за свабоду і зямлю ў XIX ст. 60

Гаспадарчы ўклад 64

За польскім часам 74

Страчаны «рай» 77

АЛЯКСАНДР ВАБШЧЭВІЧ. Асвета на Палесці
ў 1921—1939 гг.: паміж спадзяваннямі і рэаліямі 82

АЛЯКСАНДР ПАШКЕВІЧ. Нацыянальныя працэсы
ў Палескім ваяводстве ў 1920-я гг. праз прызму вынікаў
выбарчых кампаній у польскі парламент 99

Уводзіны ў праблему 99

Выбары 1922 г. 110

Паміж выбарамі (1922—1928 гг.) 126

Выбары 1928 г. 139

Выбары 1930 г. 187

Агульныя высновы 194

Дадаткі 200

ПЁТР ЦІХАРАЦКІ. З гісторыі «вялікай дэпрэсіі» на Палесці:
эканамічны крызіс першай паловы 1930-х гг. у Палескім
ваяводстве і спробы яго пераадолення 211

ЯЎГЕН РАЗЕНБЛАТ, ІРЫНА ЯЛЕНСКАЯ. Пасля Халакосту:
гістарычная памяць пра яўрэяў беларускага Палесся 230

РЭГІЁНЫ

АНДРЭЙ КШТЫМАЎ. Рэчыцкі хранограф канца XVIII — пачатку XX ст.	241
ВАЛЕР КІСЕЛЬ. Мясцічка Гарадная: ад майдэборы і да сельсавету	295
Уводзіны	295
Унікальная мікрамова	297
Гарадная vs Горадня, або спрэчка з 1893 г.	300
Самакіраваньне ў Гарадной, змаганьне за зямлю і вольнасьці	307
Гарадэнскі нацыянальны досьвед	318
Гарадэнцы і жыды	319
Гарадэнцы, украінцы-галічане і беларусы-літвіны	321
Гарадэнцы і міжваенная Польшча	327
Гарадэнцы за саветамі	329
Характар гарадэнцаў вачыма назіральнікаў	329
Фотакарткі Ісака Сербавы, зробленыя ў Гарадной у 1912 г.	332
Замест эпілёгу	342
АЛЯКСАНДР ІЛЫН. Піліп Засім — забыты беларускі патрыёт з Палесся	344
ШЛПЗ ЗАСІМ. Шані, вёска Пружанскага павета. Эканамічнае і сацыяльнае даследаванне	359
Уступ	359
Размяшчэнне, тэрыторыя і плошча	360
Прыродныя ўмовы	360
Глебы	361
Насельніцтва: нацыянальны, рэлігійны, а таксама прафесійны склад жыхароў	362
Жыллёвыя ўмовы	363
Адміністрацыйны падзел	363
Гістарычнае мінулае вёскі	364
1700 год	367
1786 год	370
Інвентарныя вопісы 1844 года	376
Вызваленне сялян ад прыгону	381
Аграрныя адносіны ў пасляваенны перыяд	383
Падзел надзельных гаспадарак у выніку пераходу іх у спадчыну	386
Апрацоўка зямлі	388
Жывёлагадоўля	393
Магчымасці заробкаў на месцы ды эміграцыя	399

Пабочныя заняткі	401
Бюджэт сялянскай сям’і, якая мае 5,5 га зямлі	402
Крэдыт і гандаль	405
Рэлігійнае жыццё	407
Пытанні адукацыі	408
Пытанні самакіравання	411
Пытанні культуры	412
Духоўная культура	417
Веравызнанне і нацыянальны склад насельніцтва, а таксама палітычная свядомасць	419
Высновы	419

АСОБЫ

УЛАДЗІМІР ЛЯХОЎСКІ. Дзвесце палескіх дзён і начэй Аляксандра Блока	420
ЭВА КЛЕКАТ. Філасофія творчасці Зоф’і Хамянтоўскай	431
Князёўна Друцкая-Любецкая з Палесся	435
Жанчына з фотаапаратам	437
Палеская вада і жыхары Палесся	442
Варшава	449

ЭТНАЛОГІЯ

ЮЗАФ АБРЭМБСКІ. Сённяшнія людзі Палесся	453
Дыскусія пасля даклада Юзафа Абрэмбскага «Сённяшнія людзі Палесся»	501
ГАННА ЭНГЕЛЬКІНГ. Простыя рабочыя людзі-хрысціяне, або Аўтапартрэт беларускіх калгаснікаў	518
Уводзіны	519
Частка 1. Простыя рабочыя людзі	524
Частка 2. Людзі-хрысціяне	537
Заклучэнне	541

ДЭМАГРАФІЯ

ДЗМІТРЫЙ ЛІН. Асаблівасці сучаснай дэмаграфічнай сітуацыі на Беларускім Палессі (на прыкладзе Гомельскай і Брэсцкай абласцей)	543
1. Рассяленне і дэфармацыя палавой структуры насельніцтва	544
2. Аднаўляльнасць насельніцтва	555
3. Шлюбныя паводзіны насельніцтва	575

УСПАМІНЫ

НАТАЛЛЯ АЛЕШКА. Старонкі з сямейнай палескай хронікі 580

РЭЦЭНЗІІ

АЛЯКСАНДР ВАБШЧЭВІЧ. Шлях да анафемы: жыццяпіс палескага ваяводы 616

Выданне, якое разглядаецца ў рэцэнзіі:

Sichoracki, Piotr. Droga ku anatemie: Wacław Kostek-Biernacki (1884—1957). — Warszawa: Instytut Pamięci Narodowej, 2009. — 495 s.

ЛЕНА ГЛАГОЎСКАЯ. Сімвалічнае сплыванне доўгу 623

Выданне, якое разглядаецца ў рэцэнзіі:

Зоська Верас. Я помню ўсё: Успаміны, лісты / Укладанне, прадмова, каментар Міхася Скоблы. — Гародня—Wrocław, 2013. — 475 s., [8] л. іл. — (Гарадзенская бібліятэка; кн. 21)